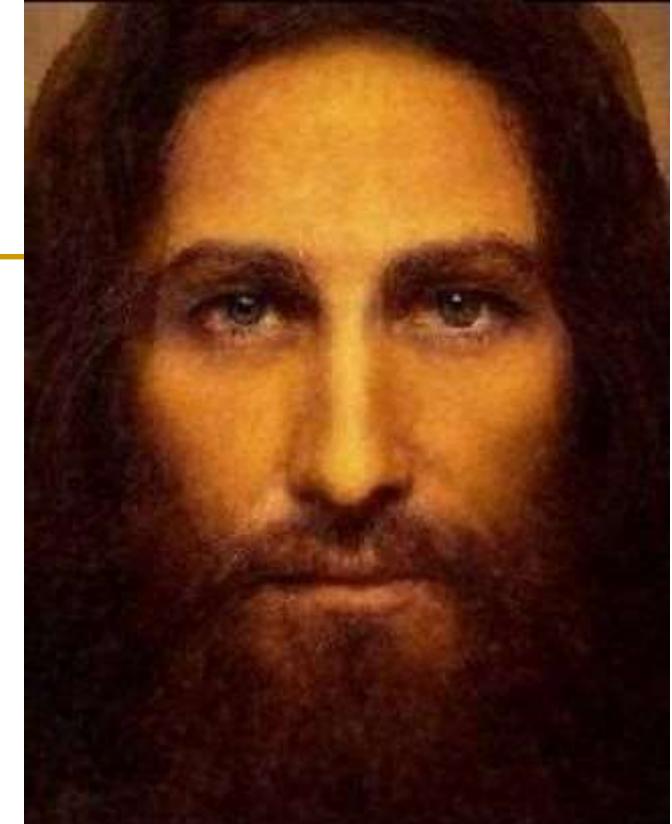

**Biblija – Novi zavjet
amdg.ffrz.hr – nastava**

Biblija – Novi zavjet

*Dokument o osnutku i Osnivaču
kršćanstva*

pon u 11:15, čet u 12:15, FFRZ aula 3

Svi puci neka te slave (Ps 67)

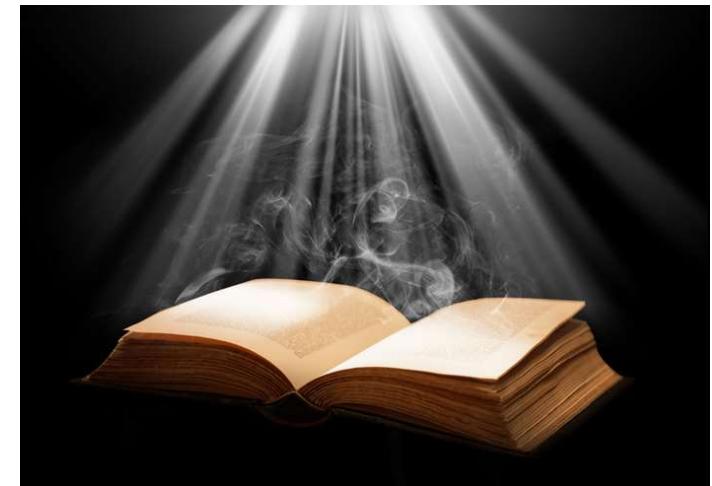
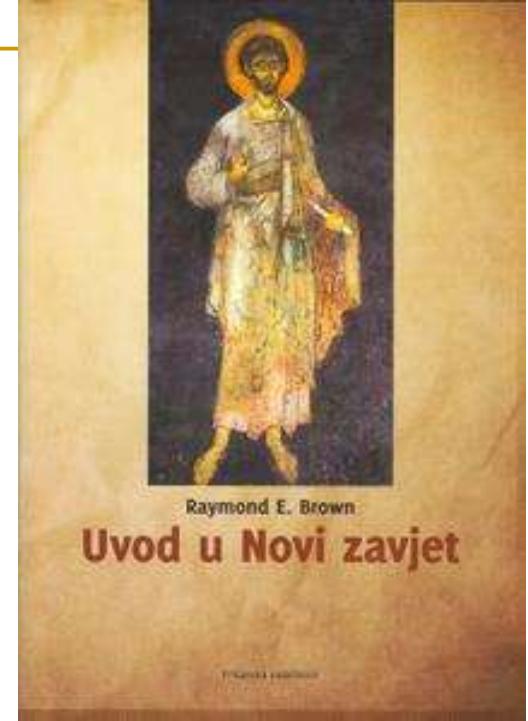
A musical score for a three-part setting (SATB) in common time (indicated by '3/8'). The key signature is A major (three sharps). The vocal parts are:

- Bass:** Svi pu - ci ne- ka te
- Tenor:** sla - ve,
- Soprano:** te - be
- Alto:** Sve - viš - nji!

The chords indicated above the bass line are E, H7, E, A, H7, and E. The melody consists of eighth and sixteenth note patterns. The lyrics are written below the notes.

Drugi dio svete knjige

- Literatura: Novi zavjet
- R. E. Brown, *Uvod u Novi zavjet*, KS, 2008.
- amdg.ffrz.hr – nastava
- Oslonac za vjeru u Krista
- Najprivlačnije štivo
- Izvor svetosti i nadahnuća
- Povijest: Krist i prva Crkva

Stari i Novi zavjet

- Savez: בְּרִית *b'erît*, διαθήκη [diathéke]
 - Vetus et Novum *Testamentum*
> europski jezici
- Savez na Sinaju (Izl – Br): “krv saveza” (Izl 24,8)
- Isus: “Ova je čaša *novi savez* u mojoj krvi”
(1 Kor 11,25=Lk 22,20)
 - “novi savez” (Jr 31,31) ⇔ “stari zavjet” (2 Kor 3,14)
 - Hebr: “novi savez” (8,13) – “prvi savez” (9,15)
- “ovo je moja *krv saveza*” (Mk 14,24)
- “ovo je moja *krv, krv saveza*” (Mt 26,28)
 - Mt, Mk, Lk – *sinoptici* (zajednički gledaju kronologiju)

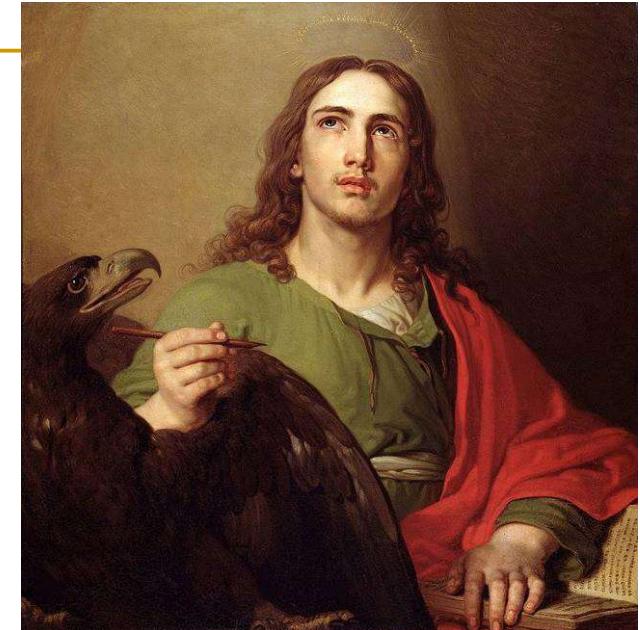
Novozavjetni *kanon*

- **κανών – mjera:**
 - ustaljeni popis i raspored
- NZ:
- 4 Evandelja i Djela apostolska
- = **povijest**
- Poslanice (Pavlove 14 + Katoličke 7)
- = **mudrost**
- Otkrivenje
- = **proroci**
- SZ:
 - **Petoknjižje**
 - i **Povijesne** knjige:
 - Jš do 2 Mak
 - **Mudrosne** knjige:
 - Job do Sir + Psalmi
 - **Proročke** knjige:
 - Iz do Mal

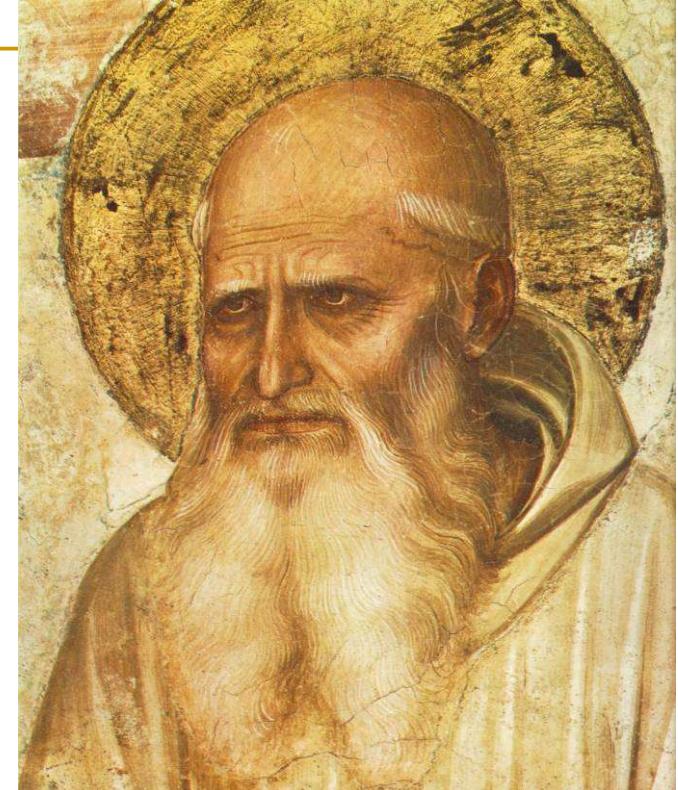
Odakle i zašto?

- “Napisao sam za njihovu *pouku*” (*ירָה jarâ* Izl 24,12)
- “Napisano nama za *pouku*”
(διδασκαλία Rim 15,4)
- “nastavak” Grčke Biblije (LXX)
- svjedok istinito svjedoči (Iv 19,35)
 - Izl 12: svjedočka zajednica
- *Pismo se ispunja* (Iv 19,36s)
- “samosvijest NZ” (Iv 20,30s):
 - zapisana Isusova znamenja (30)
 - Svrha: vjera (31)
 - Čija: “vi”

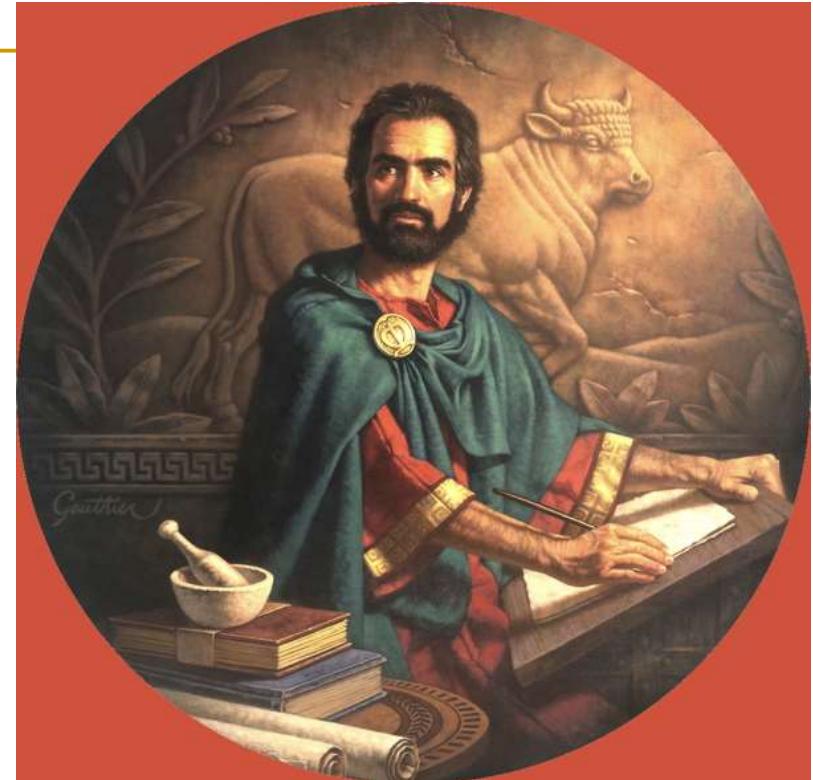
Papija iz Hierapolisa

- Početkom 2. stoljeća,
2 svjedočanstva
- 1) Marko je bio tumač Petrov,
- napisao je točno,
iako ne po redu,
- sve što se sjećao o onome
što je Isus govorio ili činio.
- 2) Matej je sastavio
- po redu izreke na hebrejskom jeziku,
a svatko ih je tumačio kako je znao.

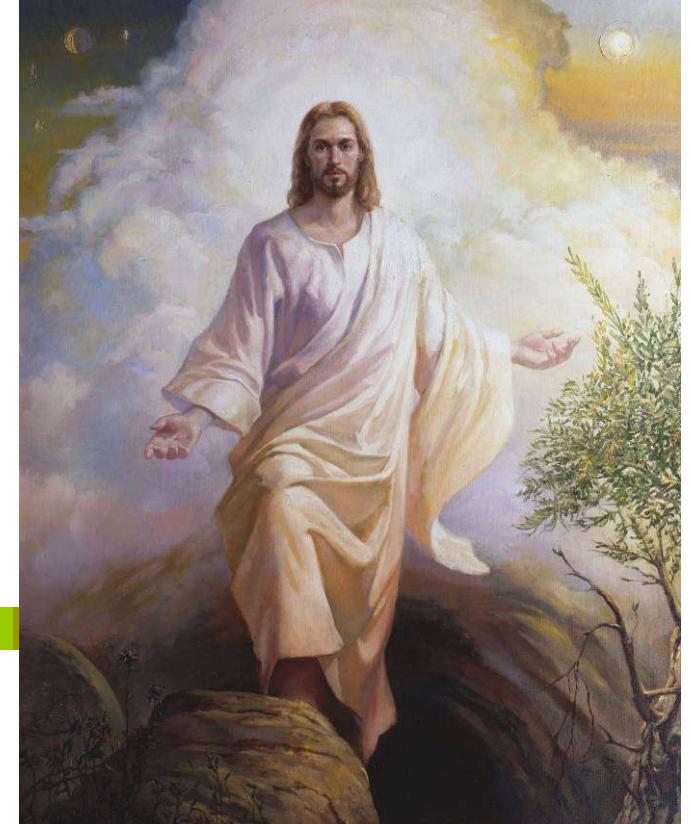

Luka znanstvenik

- Pomno ispitao (Lk 1,3)
- izviješća (1,1)
- očevidaca (1,2)
 - Svrha (1,4):
- Osvjedočiti se o pouzdanosti
 - Tko (1,3):
- “ti” (1,3)

Uskrsni dan u NZ

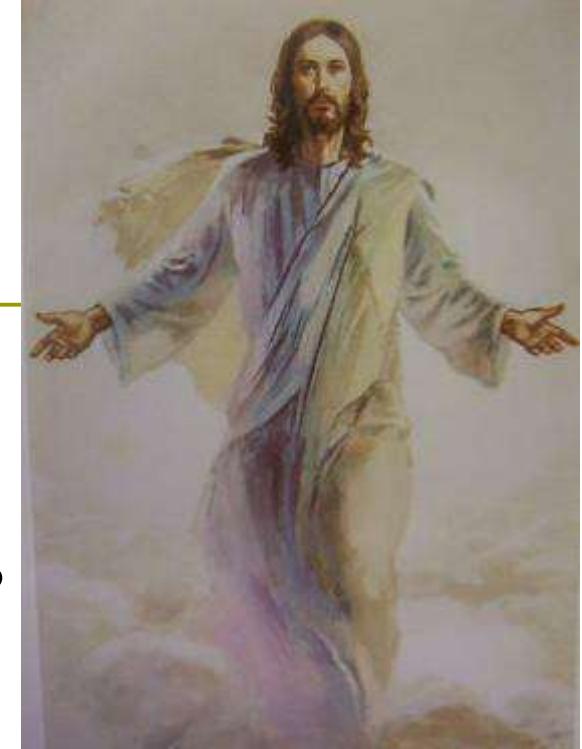

Skromni opisi na kraju

*Općenita vjera i
precizno poznavanje*

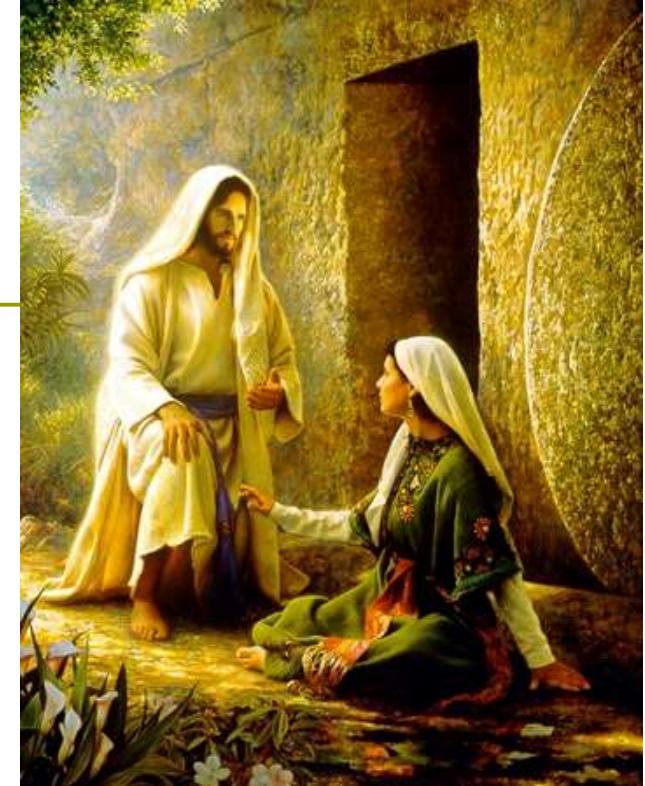
Jasni izvještaji

- Najstarija bilješka u
1 Kor 15 (“sada” 15,6)
 - Pavlov kriterij uskrsnuća u 15,4?
 - Po Pismima – dokazi u 15,5-7:
 - Brojni *svjedoci*: Kefa
(usp. “Ukazao se Šimunu” Lk 24,34)
12, 500, Jakov, apostoli
 - *Iskustvo*: ukazao se Pavlu (15,8)
 - **Poglavlja** u Evandeljima:
- Mt 28, Mk 16, Lk 24; Iv 20s – *posljednja*

Elementi opisa

- Ključni opis ἡγέρθη
(Mt 28,6; Mk 16,6; Lk 24,6.34)
- “Uskrsnu – bi uspravljen,
dano mu je da ustane”
- Kad dolazi dan uskrsnuća u
Mt 28,1; Mk 16,1; Lk 23,56?
- Nakon dana počinka
 - Vrijeme u **Mk 16,2; Lk 24,1 (Mt 28,1; Iv 20,1):**
- “vrlo rano”; “svitanje” (Mt) “mrak” (Iv):
 - Mjesto: Mt 28,1; Mk 16,2; Lk 24,1; Iv 20,1
- grob

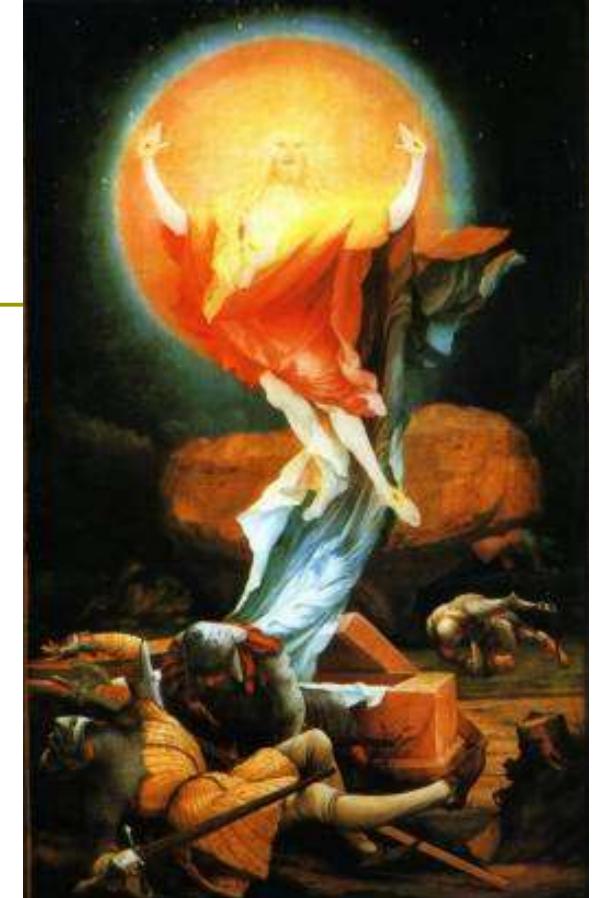
Vijek hvaljen Bog (Ps 87)

D A h G e A D (A)
Vjek hva - ljen Bog, vjek hva - ljen Bog po svoj zem - lji
Vjek hva - ljen Bog, vjek hva - ljen Bog a - le - lu - ja!

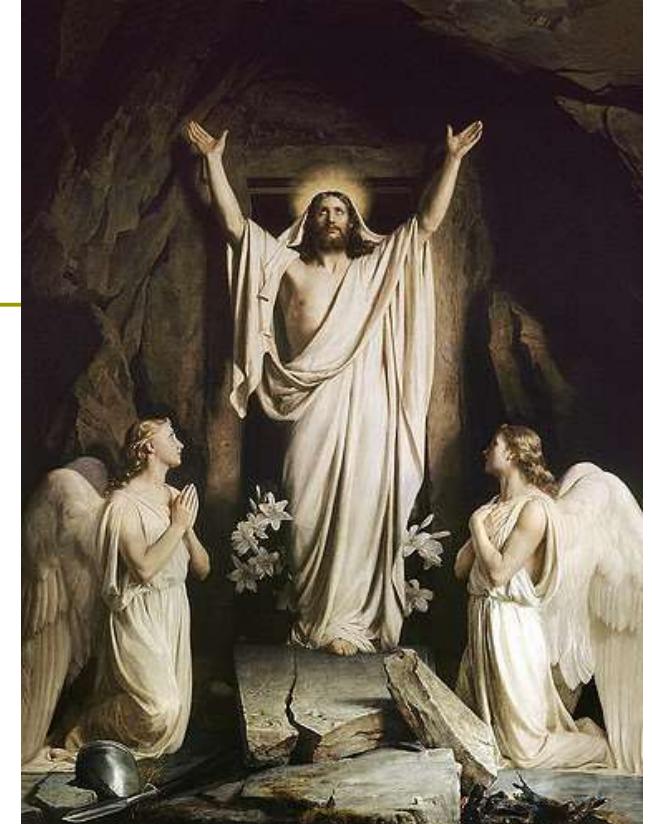
Idu na groblje

- Tko Mt 28,1 (Mk 16,1; Lk 24,1)?
- Magdalena + Marija (Mt 28,1)
 - Marija Jakovljeva (Mk, Lk)
Mt 28,1
 - + Saloma (Mk 16,1);
 - + Ivana i ostale (Lk 24,10)
 - *Što je s grobom (Mk, Lk, Iv)?*
- Otvoren
 - *tumačenje u Mt 28,2:*
- Glasnik Božji s neba otvara

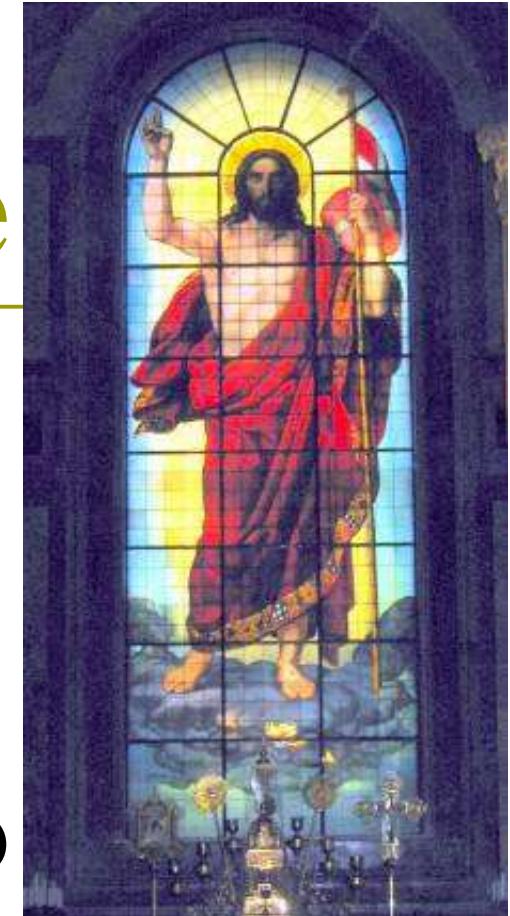
Prirodno i natprirodno

- Prirodni fenomeni u Mt 28,2s
 - *potres* (v2);
 - izgled poput *munje*;
 - odjeća kao *snijeg* (v3)
 - Anđeli u Mk 16,5; Lk 24,4; Iv 20,12:
 - Mladić u bijelom (*νεανίσκος* Mk 16,5)
 - Dva muža u blještavom (*ἀνήρ* Lk 24,4)
 - Dva glasnika u bijelom (Iv 20,12)

Andjeli i uskrsne žene

- Elementi dijaloga u Mt 28,5; Mk 16,6 i u Iv 20,13?
- “Ne bojte se!” – ohrabrenje
- “Zašto plačeš?” – pitanje o emociji (Iv 20,13)
 - Andjeli znaju nakanu? (Mt 28,5; Mk 16,6)
- “Raspetoga tražite”
 - Kako postupaju u Lk 24,5?
- “Zašto?” – stavljuju u pitanje nakanu (Lk 24,5)
 - Uskrsnuće u Isusovoj metodi (usp. Mt 28,6; Mk 16,7)?
- Ispunjeno obećanje – καθὼς εἶπεν “kako reče”

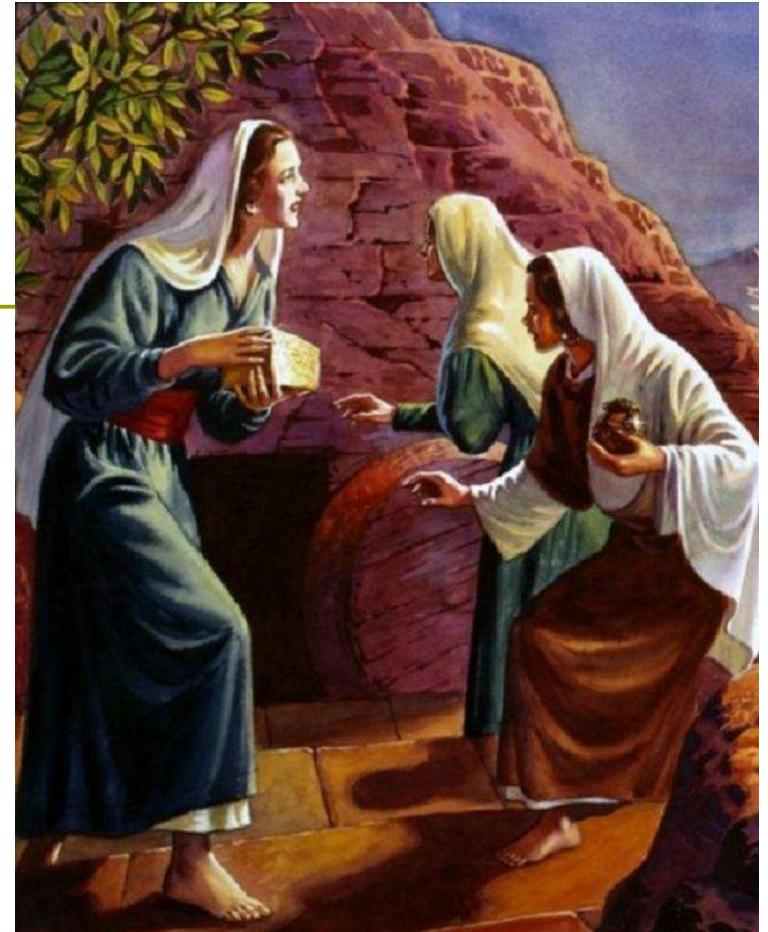
Andjeli daju nalog ženama

- Andeoski nalog ženama u Mt 28,6s; Mk 16,6s i Lk 24,6:
- Pozvane vidjeti i javiti (Mt, Mk)
- “sjetite se!” (Lk 24,6)
...uskrsnut će (Lk 24,7
~ 9,22; 9,44; 18,33)
 - Mjesto susreta s uskrslim prema Mt 28,7; Mk 16,7?
- “Ide pred vama u Galileju!”
 - usp. Mt 26,32; Mk 14,28:
 - “kad uskrsnem, ići ću pred vama” – vjerno ispunja najavu

Uskrsne žene i Isus

- Žene trče javiti
(Mt 28,8)
- nakon susreta s
anđelima, osjećaj?
- Strah i *velika radost*
 - Isus pozdravlja (9)
 - Reakcija žena:
- Zagrljaj poštovanja
- Klanjanje

Poslanje ženama

- Kristove riječi
(Mt 28,10):
 - Utjeha: Ne bojte se!
 - Nalog: Javite!
 - (usp. anđeo u v7; Isus Magdaleni u Iv 20,17)
kome (v10)?
 - Braći (10 usp. Iv 20,17 ↔ učenicima 7) – Što?
 - U Galileju – Zašto?
 - Ondje će me vidjeti (usp. v7; Mk 16,7)
 - → Mt 28,16-20; Iv 21

Plodovi

- Rezultati u **Mk 16,8.11;**
Lk 24,11
- Ništa ne kažu (**Mk 16,8**)
- Ništa im ne vjeruju
(**Lk 24,11**)
- Magdaleni ne vjeruju (**Mk 16,11**)
 - Stražari u **Mt 28,4?**
- “**kao mrtvi**” →
- Lažno svjedoče, potkupljeni (13)

Osobno uvjerenje

- Učenici na grobu
(Lk 24,12; Iv 20,3):
 - Petar (Lk 24)
+ Ivan (Iv 20)
 - “Odoše naši na grob” (Lk 24,24)
 - Kako reagira Ivan u Iv 20,8:
 - *povjerovao* (Iv 20,8)
 - Što nedostaje za razumijevanje (Iv 20,9)?
 - *upoznati Pismo* (Iv 20,9)

Osobno uvjerenje

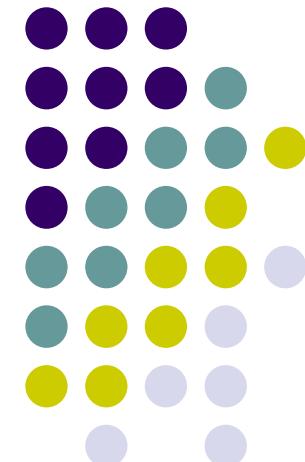
- Učenici na grobu
(Lk 24,12; Iv 20,3):
 - Petar (Lk 24) + Ivan (Iv 20)
 - “Odoše naši na grob” (Lk 24,24)
 - Kako reagira Ivan u Iv 20,8:
 - *povjerovao* (Iv 20,8)
 - Što nedostaje za razumijevanje (Iv 20,9)?
 - *upoznati Pismo* (Iv 20,9)

Do Emausa i natrag

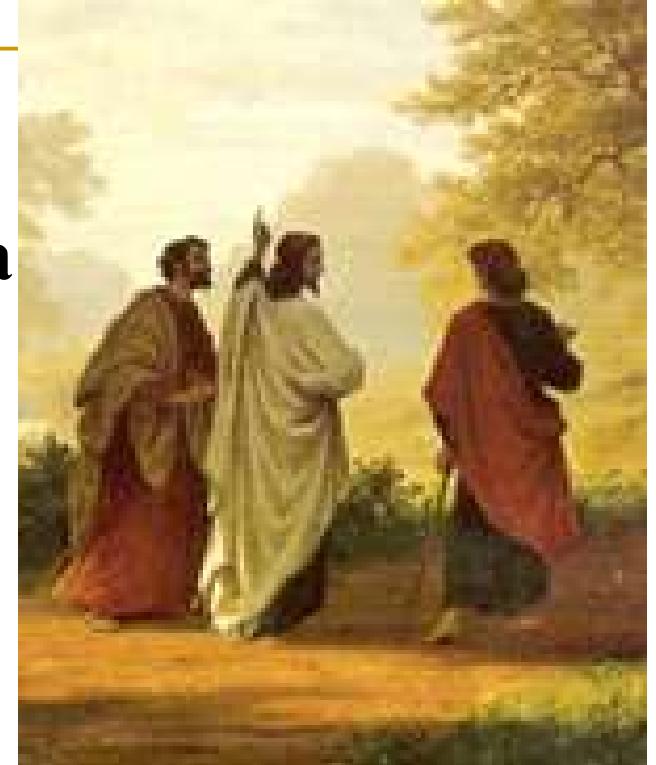

Kristova
uskrsna
pedagogija
(Lk 24,13-45)

Biblija na Uskrs (Lk 24)

- “Počevši od Mojsija i svih proroka ... što ima *o njemu*” (Lk 24,27);
 - “otvara nam PISMA” (v32)
- Trostruki preokret:
 - oči (v16.**31**)
 - srce (v25.**32**)
 - govor (v17.**29**)
- Trostruki rezultat (v32s.36):
 - osjećaj (v32), povratak do Križa, zajedništvo (v33.36)
- “Sve što je u *Zakonu, Prorocima i Psalmima* (v44)
 - *o meni* napisano”
 - “otvori im pamet da razumiju PISMA” (v45)

Isus i apostoli

na uskrsnu večer

(Lk 24,36-49

Iv 20,19-23)

Uskrsli Učitelj

i apostoli na uskrsnu večer
(Lk 24,36-49
Iv 20,19-23)

Isus i apostoli

- Zatvoreni u strahu (Iv 20,19)
 - Isus u tijelu (Iv 20,20; Lk 24,39):
- Ruke i bok (Iv 20,20)
- Opipajte! Tijelo i kosti (Lk 24,39)
 - Razumijevanje Pisma (Lk 24,45)
 - Pomirenje (Iv 19.21):
- Mir vama 2x (usp. “Ja sam” 18,5.8)
 - usp. 1x Lk 24,36
 - Nemir + grijeh: iznevjerili Učitelja i sebe

Poslanje i Duh

■ Poslanje

(Lk 24,48; Iv 20,21):

- Vi ste svjedoci (Lk 24,48)
- Kao mene Otac (Iv 20,21)
 - Dar Duha (Lk 24,48; Iv 19,22s)
- Šaljem na vas Obećanje (Lk 24,48)
- Dah ἐνεφύσησεν (Iv 20,22 usp. Post 2,7)
- Riječ: Primite!
 - → pomirenje (Iv 20,23 usp. Mir vama)

